

ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΜΑΡΑΓΔΗΣ:

«Να αγαπάμε την Ελλάδα μας, γιατί είναι μεγάλη μήτρα...»

Συνέντευξη-φωτό: Γιάννης Κορομβόκης

Οι ηθοποιοί από την ταινία El Greco τα στους Σωτήρη Μουστάκα και Στάθη Ψάλλη, όπου επί τω έργω

Οκ. Γιάννης Σμαραγδής γεννήθηκε στο Ηράκλειο Κρήτης το έτος 1946. Αποτελεί έναν από τους πιο σημαντικούς φορείς του πολιτισμού της γενέτειράς μας.

Ένας ακάματος σκαπανέας της έβδομης τέχνης, από τους μεγαλύτερους σύγχρονους σκηνοθέτες με ξεχωριστή θέση στις ποιοτικές κινηματογραφικές παραγωγές. Σпеσιαλίστας της αληθινής τέχνης, διδάσκει από καθέδρας και διαθέτει απαράβατο κώδικα αξιών. Φυλάει θερμοπύλες σε ένα τόπο που κλαδεύει δένδρα και θάμνους, ζώντας λιτά, σεμνά και χαμηλόφωνα.

Πολλές διακρίσεις, βραβεύσεις και περγαμνές έχει στο ενεργητικό του και διεθνή αναγνώριση του έργου του.

Έχω την υψίστη τιμή να γνωρίζω τον κ. Γιάννη Σμαραγδή και διέκρινα το απαράμιλλο ήθος του, την υψηλού βαθμού ευγένεια του και την ασύνορη αγάπη του για την πατρίδα.

Πως ασχοληθήκατε με την σκηνοθεσία;

Όταν ήμουν 8 ετών, μόλις είχαμε κατέβει από ένα χωριό του Ψηλορείτη στο Ηράκλειο Κρήτης και ένα βράδυ τυχαία είδα σ' έναν υπαίθριο κινηματογράφο που πρόβαλε μια ασπρόμαυρη ταινία. Εκεί κατάλαβα πως αυτό που βλέπω είναι η μοίρα μου. Ήταν στη μοίρα μου και το Ηράκλειο. Εκεί ήταν το σπίτι όπου γεννήθηκα που απέχει 300 μέτρα από εκείνο όπου ήρθε στη ζωή ο Καζαντζάκης, ο οποίος είναι το πρόσωπο της τελευταίας μου ταινίας, και άλλα 300 από την οικία του Ελ Γκρέκο, τον οποίο επίσης έκανα ταινία. Τα τρία σημεία σχηματίζουν ορθογώνιο τρίγωνο. Μοιάζει σαν να ήταν σημάδι της μοίρας. Ούτως ή άλλως, αισθάνομαι ότι είναι χρέος μου να μεταφέρω στον κινηματογράφο αυτά τα μεγάλα πρόσωπα της «μέσα Ανώτερης Ελλάδας».

Μεγάλες ταινίες με ανθρώπους που διαδραμάτισαν σημαντικό ρόλο στον πολιτισμό της χώρας μας. Ποιο είναι το σκεπτικό σας;

Οι άνθρωποι της δημιουργίας δεν επιλέγουν τα θέματα τους, τα θέματα τους επιλέγουν... άρα...! Και για να το πούμε αλλιώς, ο Καζαντζάκης έλεγε: «Ένας δαίμονας είναι μέσα μου που δεν είμαι εγώ, που είμαι μονάχα το γαϊδούρι που καβαλικεύει και πάει - που πάει; Αυτός ο δαίμονας ξέρει, όχι εγώ. Με τσιγκλάει ανεύσπλαχνα και προχωρώ...» Μήπως σαν σκηνοθέτης είμαι κι εγώ ένα Όν ενός Αφέντη που δεν γνωρίζω, αλλά πρέπει να ανοίξω τις μέσα κεραίες μου και να τον ακολουθώ; Από την άλλη, πιστεύετε ότι μπορούμε να επιλέξουμε την δική μας προσωπική διαδρομή; Δεν είμαστε μέρος ενός ευρύτερου συνόλου και ο καθένας από εμάς υπηρετεί ένα ανώτερο σχέδιο, το σχέδιο του Θεού; Όλοι μας, από τους μεγάλους πνευματικούς ταγούς έως και τους συμπολίτες μας με ταπεινότερες ενασχολήσεις, δεν πρέπει να υπηρετούμε το ανώτερο σχέδιο;

Παπαδιαμάντης, El Greco, Καβάφης, Ιωάννης Βαρβάκης, Καζαντζάκης είναι τα πρόσωπα που επιλέξατε να προβάλετε. Τι κοινό έχουν μεταξύ τους;

Και οι πέντε πλούτισαν τον ελληνικό πολιτισμό. Και

οι πέντε ταλαιπωρήθηκαν από τους «κακούς» Έλληνες που δυστυχώς υπάρχουν, πλην όμως και οι πέντε είναι μεγάλοι πυλώνες του Ελληνικού αισθήματος, σαν υψηλόσωμα φωτεινά κυπαρίσσια σε αφέγγαρη σκοτεινιά που μας ανορθώνουν σαν Έλληνες...

Αληθεύει ότι για την ταινία ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗΣ πήρατε την ευλογία του Παναγιώτατου Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαίου;

Χαίρομαι που με ρωτάτε. Πράγματι, αυτό έγινε. Ζήτησα την ευλογία του για την ταινία και έδωσε την πλήρη κατανόησή του για τις προθέσεις μου να συμφιλιωθεί η Εκκλησία με τον Καζαντζάκη. Η ευλογία του έπιασε τόπο, γιατί πλήρως επετεύχθη η συμφιλίωση.

Με τον Καζαντζάκη σας συνδέει και η κοινή καταγωγή. Σας έχει επηρεάσει σαν άνθρωπο;

Με αφορά περισσότερο απ' ό,τι φαντάζεστε... Όχι μόνο γιατί είμαστε γεννημένοι και οι δύο στο Ηράκλειο της Κρήτης αλλά γιατί χρόνια τώρα τρέφομαι από τα κείμενά του... Αυτός μοιάζει σαν να οδηγεί τα βήματά μου.

Ποια είναι κατά τη γνώμη σας η μεγάλη στιγμή της ταινίας;

Η τμητική εκδήλωση στην ΟΥΝΕΣΚΟ στο Παρίσι πραγματοποιήθηκε μέσα σε ατμόσφαιρα μυσταγωγίας που δημιούργησαν οι εκατοντάδες θεατές σχεδόν από όλα τα μέρη του Κόσμου, αποθεώνοντας την ταινία και τους συντελεστές της, όπως αποδείχθηκε από το χειροκρότημα που συνόδευσε το τέλος της ταινίας. Για περισσότερο από πέντε λεπτά οι θεατές χειροκροτούσαν και σταμάτησαν μόνο όταν τους έκανα σήμα να σταματήσουν.

Η σπουδαία ηθοποιός Μαρίνα Καλογήρου, που υποδύεται την Ελένη Καζαντζάκη, δήλωσε χαρακτηριστικά: «Το κοινό δεν σταματούσε να χειροκροτεί ακόμα και όταν κατεβήκαμε από τη σκηνή. Υπάρχει κάτι που άγγιξε πολύ βαθιά αυτούς τους ανθρώπους από όλο τον Κόσμο».

Η Agathe Astira, διευθύντρια σε μεγάλη γαλλική εταιρεία, έγραψε στον Γάλλο συμπαραγωγό της ταινίας Vincent Michaud: «Αγαπτιέ Vincent, δεν τόλμψα να σας ευχαριστήσω μετά από την προβολή αυτού

του υπέροχου φιλμ. Πολύ συγκίνηση, συναισθήματα ζωής, πλεγμένα με χιούμορ, ερωτήματα, προσδοκίες... Το φιλμ είναι ισάξιο των έργων του Καζαντζάκη. Συχαρητήρια!».

Ο δήμαρχος Αλίμου, Ανδρέας Κονδύλης, ο οποίος παραβρέθηκε στην προβολή στο Παρίσι είπε: «Αυτό που ζήσαμε δεν ήταν απλή ψυχαγωγία, θύμιζε περισσότερο μυσταγωγία και γιορτή. Και μας έχει δώσει ανεξήγητη χαρά και δύναμη που δεν μπορώ να περιγράψω εύκολα με λέξεις... Είναι κάτι σαν αυτό που αισθανόμαστε το βράδυ μετά την Ανάσταση όταν περπατάμε από την εκκλησία για το σπίτι».

Ο πρόξενος πολιτιστικής Διπλωματίας της Κύπρου στο Μιλάνο, Ιωάννης Τζήρος, σχολίασε: «Η ταινία είναι ένα αριστούργημα της Εβδομης Τέχνης. Πρόκειται περί ελληνικής φιλοσοφίας υψίστου επιπέδου με μια σπάνια έξαρση συναισθημάτων. Δεν έχω δει ακόμη άλλο φιλμ που να το ξεπερνάει. Μείναμε όλοι άφωνοι και δεν βρήκαμε λόγια ισάξια της αίσθησης που πήραμε από αυτή την ταινία».

Λάκης Λαζόπουλος, Στάθης Ψάλτης, Σωτήρης Μουστάκας: τρεις σπουδαίοι Έλληνες ηθοποιοί που έπαιξαν στις ταινίες σας. Πόσο σημαντική ήταν η προσφορά τους;

Ήταν τεράστια...!!! Οι μεγάλοι κωμικοί είναι τεράστια πρόσωπα. Έχουν θεία ευλογία.

Ο Λαζόπουλος είναι ένα μεγάλο ταλέντο, και μια μεγάλη προσωπικότητα. Είναι πάρα πολύ αγαπητός μου

Ο κ. Γιάννης Σμαραγδής με τον ηθοποιό Χουάν Ντιέγκο Μπότο από την ταινία El Greco